

ANDRZEJ PEPLŃSKI

PAP SŁUPSK

ZARYS ROZWOJU ORGANIZACYJNEGO POLSKIEGO WYWIADU WOJSKOWEGO W LATACH 1914-1945

Początki wywiadu wojskowego były ściśle związane z funkcjonowaniem organizacji niepodległościowych powstających na ziemiach polskich przed wybuchem pierwszej wojny światowej. Pewne elementy działalności konspiracyjnej obejmowały zbieranie informacji o znaczeniu wojskowym i politycznym. Członkowie Organizacji Bojowej PPS podejmowali śmiało akcje terrorystyczne wymagające rozpoznania obiektów będących celem ataku. Natomiast nawiązanie współpracy z wywiadem japońskim z inicjatywy Józefa Piłsudskiego było powodem utworzenia pierwszych siatek wywiadowczych na terenie Rosji.¹

Działalność wywiadu wojskowego nabrała nowego charakteru po wybuchu pierwszej wojny światowej i nawiązaniu współpracy przez Piłsudskiego z austriackim Sztabem Generalnym. Przy komendzie głównej organizacji Strzelec w Krakowie powstał wydział wywiadowczy kierowany przez Rajmunda Jaworowskiego. Siedziba wydziału początkowo mieściła się w Zagórzcu, w pobliżu Sosnowca. W terenie wydziałowi podlegały komórki wywiadowcze przy oddziałach strzeleckich. Po wkroczeniu strzelców do Królestwa siedziba wydziału znalazła się w Kielcach, w gmachu byłej Izby Skarbowej. Personel wydziału i podlegających mu placówek stanowili byli członkowie Organizacji Bojowej PPS a także skauci-wywiadowcy. W drugiej połowie sierpnia 1914 roku przy Komendzie Głównej Wojsk Polskich zaczęło funkcjonować Biuro Wywiadowcze, które kontynuowało wcześniejsze prace. Zadania Biura polegały na zbieraniu informacji o wojskach

¹ E. Pałasz-Rutkowska, A. Trómer, *Historia stosunków polsko-japońskich 1904-1945*, Warszawa 1996, s.32-33.